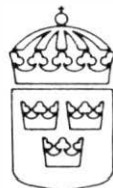

Motion till riksdagen

1988/89:So317

av Gunhild Bolander och Kersti Johansson
(båda c)

Vård av anhörig

Mot.
1988/89
So317—324

När svårt flerhandikappade utvecklingsstörda vuxna lever och bor tillsammans med anhöriga kan ett sådant boende planeras så att det blir en form av *eget boende*. Det är oftast den minst onormala boendeformen för dessa svårt handikappade — förutsatt att det är praktiskt möjligt och att det är den handikappades och övriga familjens vilja. Detta är en boendeform som kan anpassas helt personligt efter just den handikappade individens behov.

För att detta integrerade "normala" boende i samhället ska bli möjligt, utan att riskera tragedier för de anhöriga och indirekt för de handikappade, bör vi få en ny syn från samhällets sida på denna boendeform. Den är nu, när det gäller vuxna flerhandikappade utvecklingsstörda som bor med anhöriga, tyvärr helt inriktad på att det måste vara ett "småbarnsvårdande".

Föräldrabalken gäller till barnet är 16—18 år. Därefter är det samhället som tar det juridiska och praktiska grundansvaret. När det gäller vuxna utvecklingsstörda som bor hemma avlastar föräldrarna samhället genom sina vårdinsatser. Detta sker utanför det normala umgänget mellan vuxna och deras föräldrar. Föräldrarna har alltså två roller: Föräldrar och vårdare.

Enligt socialtjänstlagen bör kommunens hemtjänst svara för praktiska hjälpinsatser i öppna boendeformer för alla vuxna. När det gäller vuxna gravt utvecklingsstörda som bor i samma bostad som föräldrarna är det naturligtvis den utvecklingsstörde som ska få hemhjälp. Det får inte betraktas som avlastning till föräldrarna.

När anhöriga frivilligt åtar sig en rimlig del av det praktiska vårdansvaret av en vuxen gravt handikappad i "eget boende" som primärkommunen alltså ansvarar för, måste kommunen sköta resten.

Även för de svårt handikappade vuxna som behöver ständig vårdinsats, är alltså ansvaret samhällets. När de anhöriga åtar sig en del — ofta merparten — av vårdarbetet, måste de ersättas ekonomiskt för detta av ansvarig myndighet. De bör få en anställning som t. ex. hemvårdare för ett rimligt antal timmar i veckan, och då också få normala sociala trygghetsförmåner. För vård av en svårt handikappad som kräver ständig hjälp är en heltidstjänst "rimlig" ersättning. Förutom att den handikappade har hjälp av en personlig vårdare t. ex. 40 timmar i veckan. Man får inte glömma att veckan har 168 timmar. Om den handikappade har personlig vårdare 40 timmar kvarstår ändå 128 timmar för den anhörige — oftast modern. Skulle dessa ersättas, skulle ytterligare fyra personer behöva anställas. Nätterna är

ibland en besvärlig del av dygnet med tungt vårdarbete och kan inte räknas bort.

Dessa svårast flerhandikappade personer var tidigare nästan utan undantag på institutioner. Kostnadsmässigt täcker en institutionsplats både anhörlön och personlig vårdare, och samhället gör ändå stora besparingar på den anhörigas bekostnad. Nu utnyttjas mödrarnas känslomässiga bindningar till sina vuxna barn, så att de själva lever utanför alla trygghets-system i samhället. Att föräldrar vårdar sina barn med kärlek får inte medföra att samhället drar sig undan sitt ansvar.

Vi återupprepar denna motion från föregående år därför att i utskottsbe-tänkandet SoU 1987/88:20, där motionen behandlades står att "det är inte ovanligt att kommunerna objektanställer anhöriga för vård av t ex handi-kappat barn. Detta kan ske utan ändring av socialtjänstlagen och rekom-menderas av Svenska kommunförbundet."

Nu har det emellertid visat sig att en del kommuner betalar vårdarlön, andra gör det inte beroende på hur man i respektive kommun tolkar social-tjänstlagen. Enligt vår mening skall det inte behöva råda någon tvekan. Lagen måste därför förtydligas.

Hemställen

Med anledning av vad i motionen anförts hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motio-nen anförts om behovet av en sådan ändring av socialtjänstlagen att det entydigt framgår att anhörig- eller vårdarlön kan utbetalas.

Stockholm den 24 januari 1989

Gunhild Bolander (c)

Kersti Johansson (c)